

Tóth Szilvia diplomatervéhez Opponensi Szakvélemény

Tárgy: Szabadtéri Színpad, Szombathely

Készítette: Kapy Jenő DLA

Tervelőkészítés

Kreativitás pszichológusok szerint egy terv értékében az előkészítő munka 50%-ban van jelen. Első helyen már most dicséret illeti jelöltet, mert a terv gondolatisága – a dokumentációban is látható módon - igen alapos előkészítő munka nyomán született meg. Érdekes a területelemzés keretében elvégzett vizsgálatokat, a helytörténetet, vagy a környezeti struktúrákat bemutató lapokat gondosan átnézni, hogy világossá váljon, a terv gondolati alapvetése ezek nélkül nem jöhetett volna létre.

A feladat, a megoldási cél megfogalmazása

A gondos elemzés nyomán egy lineáris szerkesztésű problématerkép jött létre („a tervezési terület alapvető problémái” című lap), amely összefüggések formájában mintegy felírja a választott, problémás környezetbe való beavatkozás célfeladatait. Tóth Szilvia öt egymással lineáris környezeti relációban lévő hangsúlyos elemet vesz észre, amelyek szinte mindegyike elhagyott helyé vált az idők folyamán, és amelyek között használati kapcsolat nincs.

A feladat ezek után kézenfekvő:

- az elhagyott téri elemek feltöltése tartalommal (használati teljesítményekkel), illetve
- téri, használati kapcsolatok kiépítése.

Az 1-5-ig számozással ellátott elemek a következők: csónakázó tó, emlékmű, víztorony, játszótér, Bagolyvár; ezeknek kell a minőségét zöld-építményként megemelni, és felfűzni egy zöld sétányra. A gondolkodás felépítése mintaszerű, és mint ilyen szükség-szerűen jut el a lehető legegyszerűbb beavatkozási lehetőségig, és ezt a „városrendezési koncepció” című lap jeleníti meg.

Egy megoldási lehetőséget a konkrét megoldások felé teljes egészében elvinni, végigtervezni, egy diplomaterv keretében persze már a megfelelő intézményi háttér hiánya miatt is lehetetlen, ezért Tóth Szilvia kijelölte a 4-es számú helyszínt, és a továbbiakban itt ad konkrét építészeti megoldásokat.

Analógiák

Amíg a fent leírt munkarészek a gondolkodás analitikus módszerességével jöttek létre, a konkrétumokhoz közeledve a gondolkodásban megjelennek az analógiák. Egy tervezett környezet elképzelt pszichikai teljesítményei – sokan gondolják így, és helyesen - ma csak analógiákkal közelíthetők meg. A terv három analógiával dolgozik:

- analógia a történelmi környezetre: római színházak világa,
- analógia az épített környezetre: a fal,
- analógia a használatra: „szabad szombat” (a színpad rendeltetésére utaló elnevezése).

Az analógiák leképzése a következőképpen történik:

- az építési területen a római korban bizonyítottan színház állt. Ennek leképzése a terep nézőteret formáló megmozgatásával teljesen adekvát módon jön létre.

- A szkénéfal lineáris, doboz-építménnyé válik, amely képes befogadni a színpadtechnikát, a játékhoz és a nézőtérhez szükséges kiszolgáló funkciókat.
- A „szabad szombat” a színház elnevezése, a szabad cselekvés, a szabad alakítás, a szinte teljes nyitottság, variálhatóság igényét fejezi ki, amely a terv harmadik meghatározó, eszmei – esztétikai – pszichikai értelemben bevitt teljesítménye.

Technológia

Fenti analógiák a tér átélhetőségének lényegiségeként vannak jelen, a feszes fizikai funkció a technika szolgálatában áll. A terv bármennyire is kötődik az érzelmi (rég-) múlthoz, ki kell fejeznie korát.

Jelen esetben az erkölcsi és fizikai avulás ellenében ható alaprelációk a technológia három aspektusában értelmezhetők:

- a színpadtechnika korszerűségében (színpad-süllyesztések, zsinórpadlás a díszletmozgatáshoz, előszínpad, a színpad hátsó falának teljes megnyitása totális játék lehetőségének biztosítására, a mobil, szétszedhető világítási tornyok, stb. a szokásos szabadtéri színpadi lehetőségeket felülíró technikák).
- A szkéné-épület homlokzat-alakítása a ma technikáját képviseli, rozsdás acéllemez burkolatával, az automatikusan vezérelt, mozgatható nyílászáróival.
- Harmadikként említendő a fizikai funkció feszes, mégis flexibilis szervezése, amely az idődimenzió bekapcsolásával képes követni az évszakok változásával fellépő eltérő igényeket. Ez is teljesen mai gondolkodás.

Összefoglalás

Bírálatomban az alkotó gondolkodás tiszta építkezésének, (logikájának) értelmezésére helyeztem a hangsúlyt, mert meggyőződésem, hogy mesterjelölt szinten az ötletelések, a heurisztikák tévedésekbe futhatnak bele. Ezen a szinten csak a szisztematikus gondolkodás, és annak számonkérése lehet a képességek, a tehetség értékmérője. Azt próbáltam bizonygatni, hogy Tóth Szilvia terve nem ötletelések eredménye. A tervező építészeti gondolkodása, gondolkodásának töretlen logikája, annak építkezése és tisztasága mintaszerű. Elmondhatom, nagy örömmre szolgált, hogy foglalkozhattam ezzel a tervvel, és hogy én ajánlhatom azt elfogadásra, és a Bizottság kitüntető figyelmébe.